

Εξαιρετική, καλλιτεχνική «ΑΓΓΕΛΑ»

 stosanidi.blogspot.com/2022/12/blog-post.html

Κριτική της Βικτωρίας Ιωσηφίδου

Μια υπέροχη τοιχογραφία των κατώτερων στρωμάτων της μετεμφυλιακής Ελλάδας είναι το έργο «Αγγέλα» του Γιώργου Σεβαστίκογλου. Και μια εξαιρετική, τελείως αντισυμβατική παράσταση είναι αυτή η «Αγγέλα» του σκηνοθέτη Δημήτρη Μπίτου και του Κ.Θ.Β.Ε., μακριά τελείως από παλιά ανεβάσματα, ηθογραφίες και κλισέ.

Η «Αγγέλα» γράφτηκε από τον Σεβαστίκογλου το 1957 στη Μόσχα, όπου και ανέβηκε το επόμενο έτος. Στην Ελλάδα παίχτηκε για πρώτη φορά το 1964 από το Θέατρο Τέχνης. Το έργο παρουσιάζει τον μικρόκοσμο μιας ομάδας υπηρετριών της Αθήνας που εργάζονται σε πλούσια σπίτια και των κοντινών τους προσώπων. Φτώχεια, μιζέρια, καταπίεση από τα αφεντικά και κουτσομπολιά συζητήσεις, μικρορήξεις και τσακωμοί ανάμεσα στις κοπέλες. Για τα κορίτσια αυτά όλη η χαρά είναι μόνο το εξάωρο της Κυριακής, 4 με 10 το βράδυ που έχουν έξοδο. Παρ' όλα αυτά ποθούν να αγαπήσουν και να ερωτευτούν, να αγκαλιάσουν και να αγκαλιαστούν, να ζήσουν και να ακούσουν ωραία λόγια. Γι' αυτό πολύ συχνά πέφτουν θύματα επιτήδειων αντρών. Κι όμως, η αγάπη και ο έρωτας ανθίζουν γιατί το απαιτούν οι καρδιές, γιατί το λαχταρούν τα κορμιά και τίποτε δεν μπορεί να το σταματήσει.

Μια νεαρή υπηρέτρια, η Τασούλα αυτοκτονεί πέφτοντας από τον έκτο όροφο. Γιατί άραγε; Τότε τη θέση της παίρνει η δεκαεπτάχρονη Αγγέλα, που μόλις έχει έρθει από το χωριό. Ο Λάμπρος, αδερφός της Τασούλας, επιστρέφει από το στρατό και σύντομα οι δυο νέοι ερωτεύονται. Ο Λάμπρος αναζητά τα αίτια της αυτοκτονίας της αδερφής του και ζητά να πάρει εκδίκηση από αυτόν που ευθύνεται για τα βάσανα και τον θάνατό της. Γύρω από τους βασικούς ήρωες εμφανίζονται μια σειρά ανθρώπων που τους περιβάλλουν, υπηρέτριες όπως η Φανή που επιθυμεί διακαώς να κάνει οικογένεια και ο σύντροφός της αστυνόμος Μένιος, η Γεωργία ερωτευμένη τυφλά με τον σκοτεινό τύπο Στράτο που την κακομεταχειρίζεται, η Νέρα που ονειρεύεται να γίνει σταρ του σινεμά και η Άννα. Καθώς η υπόθεση εξελίσσεται αργά σαν αστυνομική ταινία, η αγωνία κορυφώνεται στην αναζήτηση του υπεύθυνου για τον θάνατο της Τασούλας και ο συγγραφέας διαχειρίζεται άριστα την εξέλιξη κρατώντας αμείωτο το ενδιαφέρον.

Αυτό όμως που κάνει την παράσταση να ξεχωρίζει πραγματικά είναι η αφαιρετική και ταυτόχρονα σαγηνευτική σκηνοθετική προσέγγιση του Δημήτρη Μπίτου. Ένα τσούρμο άνθρωποι μπαينوβγαίνουν στη μικρή σκηνή με τους θεατές γύρω γύρω και σαν μια γερά δεμένη ομάδα αποδίδουν τα δρώμενα σε ένα ευφάνταστο και πρωτότυπο σκηνικό, έναν επικλινή διάδρομο από ξύλο που περιβάλλεται από μεταλλική κατασκευή σαν μοντέρνο έργο τέχνης. Οι ηθοποιοί είναι κλόουν ή μοιάζουν με κλόουν. Αυτοί που θα έπρεπε να γελάνε, αλλά κλαίνε. Έχουν μπογιατισμένα λευκά τα πρόσωπα και έντονα κόκκινα

τονισμένα τα χείλια. Ίσως για να κρύψουν τον πόνο τους. Μπαίνουν και βγαίνουν στη σκηνή, ανεβοκατεβαίνουν, φωτίζονται η σκοτεινιάζουν, κινούνται πέρα δώθε και καθώς υποδύονται, μια αναδύονται και μια παραμένουν στο βάθος ακίνητοι. Η παράσταση εμπλουτίζεται με πολλά σκηνοθετικά ευρήματα που εντυπωσιάζουν, παγωμένα πρόσωπα, αργή κίνηση, αυτοσχέδια γλέντια, κραυγές και κρότους και άλλα πολλά, που αποδίδουν αυτό το ζοφερό και θλιβερό περιβάλλον με ένα ιδιότυπο στυλ, χωρίς όμως να του στερούν την ουσία του και ξεφεύγοντας απόλυτα από τις συνηθισμένες αποδόσεις. Τα κοστούμια, μονόχρωμα στα στολές εργασίας, με μαύρες κορδέλες και περιβραχιόνια ίσως για το πένθος της Τασούλας ή ίσως γιατί η ζωή των ηρώων είναι συνέχεια πένθιμη. Τα σκηνικά και τα κοστούμια επιμελήθηκε η Νέλλη Σφακιανάκη.

Όμως, κάτι ακόμη που χαρακτηρίζει την παράσταση και αποδίδει στην εντέλεια το κλίμα της εποχής είναι το πλήθος από ρεμπέτικα τραγούδια που ακούγονται, άλλοτε από μόνα τους και άλλοτε σαν υπόκρουση γλυκαίνοντας την με τους ήχους τους μα και βάζοντας λίγο περισσότερο πόνο και συναίσθημα. Τα τραγούδια ερμηνεύουν ζωντανά με μπουζούκι και κιθάρα ο Γιάννης Καραμφίλης και η Νάντια Παυλίδου.

Στο ρόλο της Αγγέλας, της αταλάντευτης και ασυμβίβαστης ηρωίδας που δεν το βάζει κάτω και δεν υποκύπτει εκεί που οι άλλες γυναίκες το κάνουν, είναι η άριστη Ιωάννα Παγιατάκη. Η ερμηνεύτρια μεταμορφώνεται ιδανικά στη νεαρή ηρωίδα και φαίνεται ξεκάθαρα εκεί η τεράστια υποκριτική εμπειρία της. Τα εκφραστικά μάτια της, τα γεμάτα πόνο μα και δύναμη ταυτόχρονα, έμειναν χαραγμένα στο μυαλό μου. Μαζί της, στο ρόλο του Λάμπρου, ο Νίκος Δροσόπουλος στάθηκε ήρεμος, σταθερός, στιβαρός, με συγκρατημένο πρόσωπο, χωρίς εξάρσεις. Το ρόλο της Φανής ερμήνευσε σπαρακτικά η Θεοδώρα Έλλη Αθανασοπούλου, ενώ απόλυτα δυναμική ήταν η Μελίνα Αποστολίδου ως Γεωργία. Εξίσου καλές και η Ζωή Ευθυμίου ως Νέρα και Ελένη Μιχαηλίδου ως Άννα. Ο Θοδωρής Πολυζώνης ερμήνευσε ιδιαίτερα τον Μένιο μα και κάποιους άλλους μικρούς ρόλους και άφησε το στίγμα του, ενώ ως Τζόκερ καρικατούρα χάρισε το πρόσωπό του και στην αφίσα της παράστασης. Θα αναφέρω τέλος τον Ιορδάνη Αϊβάζογλου που ξεχώρισε ως Στράτος και θα μείνω στο ασταμάτητο μειδίαμα στο πρόσωπό του που το απέδωσε άψογα από την αρχή ως το τέλος, οπότε και καταλαβαίνουμε τον λόγο ύπαρξής του.

Το έργο φώτισε ο Νύσος Βασιλόπουλος.

Η Αγγέλα είναι μια παράσταση που αξίζει να δείτε! Αφενός γιατί παραμένει σταθερά επίκαιρη μιας και ένα από τα ζητήματα που θίγει είναι η καταπίεση και ο εκφοβισμός των γυναικών που δυστυχώς ακόμη και στις μέρες μας καλά κρατεί. Αφετέρου και κυρίως για αυτό, γιατί πρόκειται για μια πρωτότυπη, εξαιρετική, ιδιαίτερης αισθητικής σκηνοθετική απόδοση που ξεφεύγει από τα συνηθισμένα και θα σας μείνει αξέχαστη.